

kapható. Az öt kötet tartalma a következő: 1. Bevezetésül (Heinrich Gusztáv). India (Fiók Károly). — China és Japán (Kühnert M. és Fiók K.). — Egyiptom, Babylonia, Assyria (Mahler Ede). — Héberrek (Neumann Ede). — Arabok (Goldziher I.). — Perzsák (Kégl Sándor). — Örmények (Patrubány Lukács). Hellének (Péterfy Jenő, Hegedüs István, Latkóczy Mihály). Uj-görögök (Pecz Vilmos). 2. Római irodalom (Csengeri János). Bevezetés a románokhoz (Becker F. Ág.). Keresztény-latin irodalom (Balogh Á.). Provenceiak s catalanok (Hernádi M.). Francziák (Haraszi Gyula). Olaszok (Radó Antal). Spanyolok (Becker F. Á.). Portugálok (Huszár Vilmos). Rumének (Alexis Gy.). Rhaeto-rumének (Gombocz Zoltán). 3. Bevezetés, germánok és kelták (Heinrich G.). Angolok és amerikaiak (Hernádi M. és Petz Gedeon). Németek (Heinrich G.). Németalföldiek (Nagy Zsigmond). Skandinávok (Petz Gedeon). 4. Szlávok, szerkeszti Asbóth Oszkár. Ural-altaiak, szerkeszti Munkácsi Bernát. 5. Magyar irodalom (Széchy Károly). A munka bármely könyvkereskedés útján havi részletfizetésre is beszerezhető.

A jogi szakoktatás reformjáról szóló füzetet adott ki *dr. Bartha Béla* debreczeni jogakadémiai tanár, melynek közrebocsátására a közoktatási miniszter e tárgyat illetőleg nyilvánosságra hozott törvényjavaslat tervezete indította. Értekezése a tárgy egész körét, az ide tartozó összes fontosabb anyagot felöleli.

Első része a mostani reformtörekvések történelmi hátterét világítja meg röviden. A második részben jogi szakoktatásunk létező bajait tárja fel, és pedig ilyenek gyanánt a következőket jelöli meg: a kötelező doktorátust, az egyetemeknek főleg e miatt való túlsúlyosságát, az ifjúság nagyobb részének a tanszabadsággal üzött visszaélését, s a vizsgálatoknak, szigorlatoknak így előálló megdöbbentő eredményét, a mi a legsajnálatosabb társadalmi erő-, idő- és vagyonpazarlás.

A harmadik részben ismerteti s bírálja a miniszter reformterveit s azokat túlnyomó részükben helyesli. Ugyanis elfogadja azt, hogy a jogi képzés alap-anyagává a magánjogot kell tenni; továbbá az egységes képeztést adó államvizsgálatok rendszerét, a vizsgálatoknak állam- s jogtudományiakra különítést, a vizsgálatok olynemű decentralizációját, hogy államvizsgáztatási joggal a megfelelő szervezetet s magas tudományos színvonalú igazoló-akadémiák is felruháztassanak, az állam teljes biztosítékot nyújtó ingerenciája mellett, s kimutatja, hogy ily módon sem a felekezeti szellem túltengésétől, sem a tudományos színvonal leszállásától nem kell tartani. Nagyban s egészben elfogadja a vizsgáló bizottságok szervezetére, a vizsgálatra-bocsátás előfeltételeire, a képező hatályára a két alapvizsgálat rendszerére, a doktorátusoknak, mint tudósvizsgálatoknak újjászervezésére vonatkozó részleteket is.

Ellenben eltérőleg a miniszteri munkálattól, az államtudományi államvizsgálatot, mint alapvetőbb jellegűt, előbb leteendőnek tartja, s ennél nem kötné feltételül a végbizonyítványt, sőt az ifjúság jól felfogott érdekében a hatodik félév végére helyezné, azt az elvet vallván, hogy minden év végén legyen vizsgálat, és mindenkor az illető év tárgyaiból. Magától érthető, hogy az államvizsgálatoknak csak együtt volna képesítő hatályuk. Továbbá szabatosításokat ajánl a jogakadémiák megfelelő voltának kimutatásánál, melegen pártolja a kötelező kollókviumokat s gyakorlatokat, de az utóbbiak számát szaporítani kívánja; az államvizsgálati bizottságok elnökségénél a tanári elem iránt több bizalmat s társadalmi súlyának emelését követeli. Az alapvizsgálatok körében a súlypontot a magyar alkotmány- s jogtörténetre, mint a jogtudományi előképzés nemzeti elemére kívánja fektetni; az egyházjogot, mint az állami jogrend szempontjából ma már inkább csak történelmi jelentőségűt, a jogtörténeti tárgyak közé igdatni. A második alapvizsgálatnál, a nemzetközi jognak, mint önálló vizsgálati tárgynak ez idő szerinti mellőzésével a társadalmi gazdaságtan alaptanait s irodalomtörténetét venné fel, mert e tudomány kétségtelenül alapvető jellegű, hiszen a tárgyilagos jog túlnyomólag a gazdasági életviszonyok szabályozója s a tételes jogokat a társadalmi, gazdasági alapismeretek nélkül, a magok egészében felfogni s magasabb szempontból méltányolni nem is lehet. Természetes, hogy rendszerének alaposabb tanulmányozása az államtudományi államvizsgálat tárgy körébe tartozik.

Olcsó könyvtár. E hasznos és népszerű vállalatból, melyet *Gyulai Pál* szerkeszt, ismét három érdekes füzet jelent meg. Az elsőben (1269/70.) *Nusics* Braniszláv, a jelesebb szerb elbeszélők egyike, közül egyszerű, de maivágukkal is megható történeteket „*Egy káplár emlékei*”-ből. A tíz kis elbeszélésben eleven rajzát kapjuk a tábori életnek a szerb-bolgár háborúból (1885) s különösen a második (Isten madárkái) és az ötödik (A sebkötöző helyen) elbeszélés igen sikerült. — A második füzetben (1271/2. sz.) *Hall Caine*, az ünnepeelt angol író, egyik legdrámaiabb novelláját „*Az utolsó gyónást*” kapjuk. Egy orvos gyónása, a ki embert ölt, hogy tulajdon gyermekét megmenthesse. A nagy realizmussal és erőteljes, színes nyelven írt történet jó részt Marokkóban játszik s az izgató kalandok, érdekes leírások egész sora tarkítja a tragikus fordulatokban gazdag elbeszélést. — A harmadik füzetben (1273/4. sz.) *Földes Béla*, egyetemi tanár, tizenkét fejezetben ismerteti a „*Socialismus fejlődését napjainkig*”, az aránylag szűk keretben is teljes és összefoglaló képet adván a socialismus egyes elméleteiről és törekvéseiről. Nagyon tanulságosak a füzetnek azok a fejezetei, melyekben Földes tárgyilagos kritikával bonczolgatja és czáfolja az újkori socialismus apostolainak (St. Simon, Fourier, Lassalle,

Marx stb.) utópiáit és tévedéseit, melyeknek során beválthatatlan igényeket tesznek és keresztülvihetetlen rendszereket állítanak föl. — Az *Olasó könyvtár* egy-egy számának ára 20 fillér s a füzetek minden könyvkereskedésben kaphatók.

Új könyvek.

Bielz, E. A. — Siebenbürgen. Ein Handbuch für Reisende. In neuer Bearbeitung herausgegeben von Emil *Sigeins* III. Aufl. Nagyszeben, 1903. 8-rét 284. l.

Gróf *Coudenhove* Henrik, „A becsület” Minotaurusa. Tanúlmány a párbajjelenes mozgalom és a párbajhazugság ügyében. Ford. *K. H.* és *V. Zs.* Budapest, 1903. Singer és Wolfner. 71. l.

Füssy Tamás, A zalavári apátság története (A pannonhalmi Szent-Benedek-rend története VII. köt.) Budapest, Stephaneum 1902. 4-rét 711. l.

Lefavre Albert — Les Magyars pendant la domination Ottomane en Hongrie (1526—1722) Tom. I—II. Paris, 1902. 8-rét. 441. és 459. l.

Művészet. Szerk. *Lyka* Károly. Az Országos Magy. Képzőművészeti Társulat támogatásával kiadja Singer és Wolfner. II. év. 1903. 1. sz.

Ókori Lexikon. Szerk. *Pecz* Vilmos dr. 23 és 24. (II. köt. 5. és 6.) fűz. Budapest, 1903. Franklin-Társulat (Olympias-Patria-potestas.) Egy fűzet ára 1 kor.

Wagner, Hans, Neues Leben. Nagyszeben, 1903. 8-rét 217. l.

Erdélyi Muzem-Egylet.

Szakosztályi ülés.

Az E. M. E. bölcsélet, nyelv- és történettudományi szakosztálya márcz. hó 28-án *Dr. Márki* Sándor elnöklete alatt ülést tartott, melyen

1. *Dr. Imre* Sándor olvasta fel „A közoktatásügy Széchenyi rendszerében” cz. tanulmányát.

2. *Dr. Szilasi* Mór ismertette a rovás-írás kutatásának jelenlegi állását.

3. Új tagokúl felvételtek: *Szentmártoni* Kálmán és *Szenkovits* Gyula tanárjelöltek Kolozsvárt (aj. Kelemen Lajos).